

Hillerød d. 31. marts 2020

Hillerød Kommune
Klima, natur og Byplan
byplan@hillerod.dk

Bemærkninger til klimastrategi 2020-21 for Hillerød Kommune

I DN-Hillerød har vi med interesse læst *Udkast til klimastrategi* og *Udkast til handleplan 2020-21*. Vi vil rose Kommunen for den proces, der er gået forud for tilblivelsen af strategien. Processen har været borgerengagerende på en fin måde. Forslagene rummer intentioner og handleforslag, som vi finder vigtige og nødvendige.

Vi er klar over, at der i øjeblikket er stor usikkerhed om de fremtidige krav til klimaregulering, hvilket uundgåeligt har sat sine spor i denne klimastrategi. Handleplanen strækker sig kun over 2 år, herefter forventer vi en revision af planen. Det foreliggende udkast må derfor opfattes som en foreløbig udmelding, der skal tilpasses de nye nationale handleplaner og rammevilkår.

Det bør dog ikke forhindre en visionær og fremtidssikret klimaplan. Vi opfatter klimaplanen som et overordnet strategisk værktøj, som formulerer mål, fastlægger områder, der skal reguleres, prioriterer indsatsen og bestemmer, på hvilken måde effekten af indsatsen evalueres. Detaljerne i klimainsatsen bør herefter defineres nærmere i nuværende og kommende sektorplaner og -politikker (affaldsplan, varmeforsyningsplan, bynaturplan, spildevandsplan, miljøplan, arkitekturplan, naturplan, indkøbspolitik etc.). Når bynaturstrategien føres ud i livet, er det klimarelevant at sørge for, at der plantes rigeligt med træer på byens torve og langs gader og veje.

Klimastrategien bør derfor omfatte reguleringsområdet som en helhed, hvor alle sektorer, der bidrager, medtages. Vi mener, at det svækker planen, at den kun omfatter fire, ganske vist væsentlige, fokusområder. Vi mener, at landbrug, arealanvendelse (skov, lavbundsjord), affald, spildevand og turisme også bør behandles i strategi og handleplan.

Desuden bør kommunens klimaudfordringer allerede nu kunne fastlægges og prioriteres. Uden et dækkende overblik fås kun en amputeret klimaplan. De sektorer, der belaster mest og indeholder størst mulighed for at få reduceret deres bidrag, bør være bestemmende for, hvor kommunen sætter ind.

Verdensmålene håndteres i strategien på en måde, der beskriver, hvorfor de udvalgte mål er relevante og hvad de indebærer med reference til undermål. Vi foreslår en udvidelse, som vi mener præciserer målenes indhold og gør deres betydning klarere. Et eksempel vises nedenfor:

Verdensmål 4 – 'Kvalitetsuddannelse'.

Relevant delmål: *alle elever inden 2030 skal have tilegnet sig viden og færdigheder for fremme af en bæredygtig udvikling. Se side 17*

Verdensmål 7 – 'Bæredygtig energi'.

Relevante delmål: *..., se side...*

Verdensmål 9 – 'Industri, innovation og infrastruktur'.

Relevante delmål: *..., se side...*

foreslået ændring er fremhævet med **rødt**

Vedrørende verdensmålene undrer det os, at kommunen ikke, på lige fod med omtalen af de øvrige valgte FN-verdensmål, refererer til verdensmål 15 (*livet på Land*). Vi tænker her på forskellige former for arealanvendelse som skovrejsning, ophør med landbrugsdrift på lavbundsjord og omlægning af plænearealer fra

kulturgræs til enge, overdrev mv. Vi vil derfor anbefale, at kommunen, som en del af klimastrategien, beslutter at ville gennemføre en analyse/-et pilotprojekt for at bestemme potentialet for at begrænse klimagasemissionen gennem ændrede former for arealanvendelse.

Dette kunne sikre sammenhæng med kommunens kommende biodiversitetsstrategi, bynaturstrategien mv. sådan at de kommunale politikker, planer og strategier kommer til at understøtte hinanden, og så der kan sikres synergi mellem handlingerne inden for de forskellige indsatsområder.¹

Cirkeldiagrammet side 6 viser udmærket de udfordringer, vi står over for. 'Energi', som strategien især fokuserer på, er årsag til blot 15% af den samlede CO₂-udledning. Det private forbrug (ting og sager, mad og drikke, fly og service) er årsag til over halvdelen af CO₂-udledningen. Derfor vil det være oplagt at sætte ind her, som supplement til regeringens forventede udspil. Desværre er det ikke et let område at opnå resultater på. Men noget kan der gøres. Vi mener ikke, at strategien fokuserer tilstrækkeligt på de muligheder, der findes, f.eks. i form af kampagner for det ene og det andet. Det vil i øvrigt være rigtigt at melde ud, hvilken grad af indflydelse kommunen har for at påvirke de enkelte områder i cirkeldiagrammet.

Vi har flg. bemærkninger til de valgte fokusområder:

Fossilfri forsyning

Det nævnes, at varmeandelen fra biomasse vil falde til en ⅓ efter 2035 i forhold til i dag. Her tænkes formentlig på varme fra træflis. Vi savner en begrundelse for denne udvikling. Det skyldes formentlig, at kommunen forudser, at flisfyring, der allerede i dag fra flere sider er kommet i miskredit, ikke vil blive accepteret som CO₂-neutral på længere sigt. Det har været god latin at sidestille 'fossilfri' med 'CO₂-neutralitet'. Det er den antagelse, der fremover formentlig ikke vil blive accepteret. Det er en vigtig problemstilling at forholde sig til, så vigtig, at vores kommune bør omtale den. Problematikken kunne med fordel skrives ind i strategien, dels for at begrunde faldet til ⅓, dels for at perspektivere overgangen til anden varmekilde end flis, hvor en gradvis erstatning vil foregå, også lang tid før 2035.

Vedr. varmepumper: Hillerød Kommune bør se på de erfaringer og løsninger, andre kommuner har gjort sig i forhold til at få varmepumperne ind i forsyningen. "Bekendtgørelse af lov om varmeforsyning" anfører i §1, at *'Lovens formål er at fremme den mest samfundsøkonomiske, herunder miljøvenlige, anvendelse af energi til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand'*

Selv om varmeforsyningsloven også tilskynder kommunen til at prioritere den billigste løsning for borgerne, er der væsentlige både klima- og samfundsøkonomiske samt miljømæssige argumenter for, at kommunen skal vælge blandt de løsninger, der genererer mindst mulig CO₂. Her er eldrevne varmepumper en mulighed, som bl.a. Odense og Kalundborg anvender i deres varmeforsyning.

Hvis den kommende landspolitiske energihandleplan medfører en reduceret afgift på el og en afgift på flis, vil indførelse af eldrevne varmepumper i den kollektive varmeforsyning være ikke kun en samfundsøkonomisk, men også privatøkonomisk tillukkende mulighed, mens varmeforsyning primært baseret på afbrænding af biomasse er en meget risikofyldt strategi. DN-Hillerød skal derfor anbefale, at kommunen aktivt planlægger for en varmeforsyning, der genererer mindst mulig CO₂.

Kommunen nuværende meget store forbrug af flis til fjernvarme må formodes inden længe at skulle erstattes af reelt CO₂-neutrale energikilder. I den forbindelse er det afgørende, at der ikke skiftes til andre fossile, men ligeledes klimaproblematiske energikilder, som fx døde husdyr eller gylle fra den danske husdyrproduktion. Der bør sigtes på anvendelse af bæredygtige anden-generationsbiomasse, som fx organisk husholdningsaffald.

Vi har bemærket, at der i årsrapport 2018 fra Hillerød Forsyning satses på ikke at bruge fossile brændsler i fjernvarmen efter 2025. For kommunen som geografisk område regnes med fossile brændsler frem til 2035 (klimastrategi s.16). Vi kunne ønske os en forklaring på, at det åbenbart vil tage i alt 15 år at omstille til fossilfri varme uden for fjernvarmenettet.

I strategien står at læse: *'Der er mange gode løsninger til rådighed allerede nu, men udviklingen af nye grønne teknologier går stærkt'*. Det er jo godt at vide, men vi kan ønske os en mere præcis beskrivelse af mulige løsninger, hvilken tidshorisont, der opereres med og deres evne til at erstatte træflis og fossile brændsler. Både for de sikre og de mindre sikre, f.eks. geotermi. En afklaring vil først kunne være på plads i

¹(Roskilde kommunes klimastrategi indeholder et sådant afsnit, hvor kommunen forpligter sig til nærmere at undersøge disse muligheder for synergi mellem kommunens og andre aktørers fremtidige natur- og klimainsatser

2026. Vi er dog overbevist om, at varmeforsyningen inden da vil blive justeret, for som der skrives '... udviklingen af nye grønne teknologier går stærkt'. Af den grund anbefaler vi, at afsnittets overskrift ændres i en mere dynamisk retning, f.eks. 'Forsyning i en overgangsfase'.

Strategi nr. 1: Bør suppleres med konkrete mål

Strategi nr. 2: Ingen bemærkninger

Strategi nr. 3: Der er et stort potentiale i at udnytte spildvarme fra industrien. Der angives et tal på 30 GWh/ år. Det lyder af meget, men giver kun mening, hvis det samtidig fortælles, hvor stor den samlede fjernvarme er, og hvor stor en andel spildvarmen kan erstatte. Et samarbejde, der bl.a. vil foregå med Symbiose Hillerød. Hvad har kommunen tænkt sig at gøre for at fremme resultater fra dette arbejde? Det kan passende beskrives.

Hillerød Kommune har klima+ aftale med Danmarks Naturfredningsforening. Vi foreslår, at aftalen udvides med området 'energirenovering', der indebærer kommunal indsats for at fremme energibesparelser i boliger, boligselskaber og virksomheder. Der er et stort potentiale her, bl.a. ved at efterisolere ældre boliger og begrænse energitab fra virksomheder. Det vil kræve, at kommunen afsætter ressourcer til arbejdet. Ansættelse af en klimakoordinator synes vi er en rigtig god ide. En koordinator kan styrke det arbejde, der her beskrives som konsulent for kommunens borgere og virksomheder.

Vi anbefaler således, at kommunen øger sin aktivitet på rådgivningsområdet. Vi kan endelig opfordre til, at kommunen opretter et energikontor, der har til formål at inspirere og rådgive borgere, virksomheder og boligforeninger til at spare energi.

Forsyningsafsnittet forekommer ikke særligt forpligtende. Under 'effekter' burde der kunne formuleres nogle konkrete mål, f.eks. hvor meget CO₂-udledningen skal begrænses i 2030, som jo er et skelsættende år.

Så længe der bruges træflis, er det vigtigt at sikre sig, at alt træflis er certificeret efter troværdige forskrifter. Det har været fremme, at certificeringer ikke altid holder det, de lover. Vi ser gerne, at kommunen stiller de nødvendige krav, så der er sikkerhed for, at træet er stammer fra bæredygtige kilder.

Klimavenlig transport

Afsnittet sætter fokus på en række initiativer, der kan fremme klimavenlig transport. Desværre kommer kapitlet ikke ind på det helt store transportproblem, nemlig trafikken i Hillerød by. Der er et stigende behov for at få lavet en trafikplan, der kan begrænse trafikken i midtbyen, så vi kan få fjernet såvel luft- og støjforureningen som CO₂-belastningen fra en trafik, det er muligt at begrænse. Korrekt placering af p-pladser er vigtig, så både hensyn til reduceret biltrafik og handel i midtbyen tilgodeses.

På Energistyrelsens hjemmeside spareenergi.dk kan man få tal for transportens bidrag til den samlede CO₂-udledning i vores kommune. Her kan man sammenligne kommuner. Det viser sig, at Hillerød nærmest er topscorer, når det gælder CO₂-udledning fra trafik, sammenlignet med vores nabokommuner. Transportsektoren er samtidig den sektor i Hillerød, der bruger mest energi. Det er vejtrafikken, der bidrager mest, og det er uden tvivl den daglige pendlertrafik, der er årsag. Hvis kommunen virkelig vil forsøge at begrænse trafikens bidrag, så er pendlertrafikken, navnlig på Hillerødmotorvejens forlængelse, et oplagt sted at tage fat. Vi kan foreslå:

- at etablere samkørselspladser ved tilkørsler til motorvejsforlængelsen.
- at motivere og udbrede kendskabet til samkørsel.
- at etablere rigeligt med p-pladser ved den kommende Favrholt station
- at sikre gode forhold for cykelparkering ved bus og tog, gerne med cykelladestander.
- at der reserveres en stigende andel af pladser til el-biler på de centralt placerede p-pladser, og at der her etableres ladestander.

Hillerød Kommune bør arbejde for et ændret projekt for Hillerødmotorvejens forlængelse. En 4 spors forlængelse vil blot øge antallet af biler og flytte trængselsproblemet længere nordpå til Isterødvejen. Hvis den 3 spors motortrafikvej bibeholdes nordpå forbi Isterødvejen, kan en regulering ved lysmarkeringer på tværs af vejen tillade kørsel, der skifter retning i myldretiden med 2 baner mod syd om morgenen og 2 mod nord om eftermiddagen. Det vil have mange fordele: et langt billigere projekt, ingen kødannelser og lavere hastighed, som fører til mindre vejstøj og mindre forurening. Denne løsning vil gøre det lettere at etablere særskilte busbaner for hurtigbusser med få stop til og fra København.

Vi er glade for, at det er planen at lave flere cykelstier og kunne ønske, at der også tænkes på cykelstier i det centrale Hillerød. Som det nævnes, er de fleste lokale indkøbs- og pendlerbilture ikke ret lange. Flere cykelstier, evt. kombineret med 'cykle-mere' kampagne, vil formentlig medføre ændrede transportvaner for disse lokale pendlere.

Endelig opfordrer vi Kommunen til at arbejde for en udbredelse af delebilordningen.

Sammen om klima

Vi er enige i, at det er vigtigt at påvirke børn og unge såvel i børnehaver og skoler som på kommunens uddannelsesinstitutioner. Hillerød er en uddannelsesby, og det er oplagt at motivere til integration af 'klimadannelse' i undervisningen.

Kommunen har til hensigt at engagere både borgere, boligforeninger og erhvervsliv i klimaarbejdet, og det støtter vi fuldt ud. Som tidligere nævnt foreslår vi oprettelsen af et klima- eller energikontor, der har til formål at oplyse, motivere, koordinere og sprede viden til borgere og virksomheder om energi og klima. Det flugter fint med ansættelse af en klimakoordinator. C4 vil helt oplagt kunne støtte og supplere dette arbejde.

Strategien nævner vigtigheden af at have et energiovervågningssystem over for kommune og virksomheder, så det er muligt at evaluere effekten af de kommende initiativer. Denne evaluering bør ske med højst 2 års mellemrum og ikke 3-4 år, som strategien nævner. Vi ser frem til udvikling af databaseret energiledelse. Det er vigtigt, at kommunen får et godt overblik over CO₂-belastningen fra erhvervslivet. Hertil kan vi foreslå, at virksomheder, f.eks. med et klimakontors hjælp, motiveres til at lave grønne regnskaber. Vi er enige i de strategiske mål, der opstilles, men vi er usikre på, hvor og hvordan kommunen vil informere om initiativerne og rent praktisk føre dem ud i livet.

Vi er meget tilfredse med, at kommunen, ud fra erkendelsen af et stort potentiale, vil arbejde for mere genanvendelse af affald. Grønne regnskaber kan også bruges i den sammenhæng. Indsatsen skal selvfølgelig afspejle sig i den miljøpolitik, som byrådet har til hensigt at udarbejde.

Ressourcebevidst kommune

Der er mange gode intentioner i afsnittet, og navnlig lægges der vægt på at påvirke børn og unge i dagtilbud, børnehaver og i kommunens skoler. Indsatsen er besluttet at være 'forankret', hvilket vi oversætter med *vedholdende* og som værende *bredt fokuseret*. Fint, at pædagoger og lærere skal trænes i at kunne håndtere klimaudfordringen i undervisningen.

Vi er uforstående over for den måde, strategien ønsker at påvirke vareudbud og tjenesteydelser i en grøn retning. Det skal tilsyneladende ske ved at indarbejde klimahensyn i den eksisterende indkøbspolitik. Det mener vi ikke, er tilstrækkeligt. Der bør vedtages en ny grøn indkøbspolitik, der omfatter hele området af indkøb og tjenesteydelser, og hvor vægten lægges på klimahensyn. Formålet skal være at sikre, at indkøb og valg af tjenesteydelser sker på betingelser, der dækker hele indkøbsområdet og, sammen med kommunens andre grønne strategier og politikker, markerer Hillerød som en grøn kommune. Klimarådets seneste rapport fra marts 2020, '*Kendte veje og nye spor til 70% reduktion, retning og tiltag for de næste ti års klimaindsats i Danmark*' fremhæver kommunernes mulighed for at fremme klimavenlige indkøb mv. som et vigtigt bidrag til at nå nationens CO₂-mål i 2030. I rapporten fremhæves vigtigheden af at medtage tunge områder som byggeri, hvor der bør stilles krav om brug af materialer, der kan genbruges eller genanvendes. Vi undrer os over, at det skulle være nødvendigt med et pilotprojekt, men hvis det anses for nødvendigt, skal det selvfølgelig gennemføres.

Vi ser frem til kampagner og indsatser for ren by og natur. I denne sammenhæng kan nævnes, at vi glæder os over samarbejdet med kommunen i forbindelse med den årlige affaldsindsamlingsdag.

Afsluttende bemærkning

Som det ses, har læsning af udkastene til Klimastrategi og Handleplan givet anledning til mange tanker, som vi håber kan indarbejdes. Samlet set er vi glade for kommunens udspil, men finder samtidigt, at mens der er mange prisværdige tiltag vedrørende kommunen som virksomhed og ejer af selskaber, er der megen lidt satsning på kommunen som myndighed, meget lidt om påtænkte krav til borgere og private virksomheder. Vi kunne ønske, at kommunen i højere grad trådte i karakter som myndighed og motivator; i DN-Hillerød tror vi, at borgerne vil værdsætte en kommune, som tager sit ansvar for klimaudviklingen på sig.

Med venlig hilsen

På vegne af DN-Hillerød
Jørgen Nielsen